

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у листопаді 2018 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

27–28 листопада у Києві відбулося XII засідання Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей за участі її співголів – Посла з особливих доручень Федерального міністерства закордонних справ ФРН Міхаеля Янсена та першого заступника Міністра культури України С. Фоменко, а також керівника відділу культури, освіти та національних меншин Посольства ФРН в Україні Себастьяна Громіга. У ході засідання представники Німеччини повернули вивезену з Харківського художнього музею в роки Другої світової війни картину українського живописця С. Васильківського «Етюд з будинком». За результатами зустрічі підписано Протокол, який засвідчує конструктивну співпрацю обох сторін і підтверджує наміри учасників продовжувати фахові контакти й обмін інформацією щодо ідентифікації та досліджень переміщених внаслідок війни культурних цінностей.

Наприкінці листопада в Україні перебувала делегація Інституту національної пам'яті Польщі на чолі з президентом Ярославом Шареком. Під час візиту підбито підсумки співпраці польської установи з українськими державними обласними архівами в Одесі, Вінниці та Хмельницькому, завдяки якій польська сторона отримала майже 60 тис. сторінок документів про радянські репресії проти поляків у 1930-х рр. 23 листопада у Хмельницькому представники делегації також відкрили документальну виставку «Наказ № 00485. Антипольська операція НКВС в Радянській Україні 1937–1938», яка проходить під почесним патронатом президента Польщі Анджея Дуди.

27 листопада у Києві за підтримки Українського культурного фонду відбулася презентація проекту Стратегії розвитку Центру Анни Київської (Франція) за участі співзасновниць осередку Вікторії Делленжер та Анни Кантер. Захід зібрав експертів, культурних діячів, громадських активістів та представни-

ків міжнародних організацій. У ході події представлено VR-ролик про французьке місто Санліс і Софію Київську, які об'єднують постать Анни Ярославни. Відео створено за сприяння Національного заповідника «Софія Київська» та за підтримки Українського культурного фонду в рамках проекту «Розбудова Центру Анни Київської у Франції».

За кордоном

4 листопада Президент України П. Порошенко під час офіційного візиту до Турецької Республіки взяв участь в урочистому відкритті центру української громади в Анталії «Українська родина». На заході також були присутні Міністр закордонних справ України П. Клімкін, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Туреччині А. Сибіга, Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу М. Джемільєв, лідери українських громад Туреччини тощо.

12–16 листопада у Відні тривав Тиждень України в ООН, організований Українським клубом при Віденському міжнародному центрі спільно з Постійним представництвом України при міжнародних організаціях у Відні. Подія мала на меті представити нашу культуру та науку крізь призму жіночого лідерства та сприяння розширенню прав жінок. У рамках заходу проведено: інтерактивну сесію з відомими українками, серед яких О. Линів, О. Гаращук, Є. Кулеба тощо; виставку сучасних українських художників М. Наумчук, О. Гнатів, І. Проціва та В. Проців; Вечір української моди від дизайнерок Р. Богуцької, О. Даць та Л. Чернікової; благодійний ярмарок.

Директор Департаменту культури Київської міської державної адміністрації Д. Попова взяла участь у Першій конференції Європейських культурних столиць у Флоренції (Італія), яка відбулася 5–6 листопада. Загалом на заході було представлено 45 європейських міст.

У Вроцлавському університеті (Польща) 15 листопада відкрито пам'ятну таблицю митрополиту А. Шептицькому. У церемонії взяли участь делегати місцевого самоврядування Львова та Вроцлава, представники родини Шептицьких, духовенство УГКЦ.

До 85-х роковин Голодомору

В Україні

У столиці з 22 по 24 листопада проходив Міжнародний форум «Україна пам'ятає, світ визнає!», який об'єднав низку заходів. Зокрема у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» відбулося засідання форуму, яке завершилося скорботною Ходою пам'яті до Меморіалу жертв Голодомору за участі президентів України (П. Порошенка), Латвії (Раймондса Вейоніса) та Словаччини (Андрея Кіски), Глави Уряду Молдови

Павела Філіпа та Тимчасово повіреної у справах Республіки Хорватія в Україні Кармен Флоршці. Проведено також дводенний науковий симпозіум, у якому взяли участь 32 українських та 20 закордонних дослідників Голодомору, серед яких президент та головний виконавчий директор Музею людських прав у Вінніпезі Джон Янг (Канада), виконавчий директор Науково-освітнього консорціуму вивчення Голодомору Марта Базюк (НРЕС, Канада) професор Університету Північної Кароліни Олег Воловина (США), професор Університету Пантеон-Ассас Філіп де Лара (Франція) та інші. Спеціальною подією симпозіуму стала творча зустріч зі сценаристом Річардом Бачинським-Гувером і продюсером Ігорем Ігнатовичем (Канада), які працювали над стрічкою «Гіркі жнива»; режисеркою фільму «Голодомор. Забутий геноцид» Бенедикт Бане (Франція); автором кінокартини «Ріа Клайман» Андрієм Ткачем (Франція – США).

За кордоном

У листопаді штати Вірджинія, Род-Айленд, Орегон, Коннектикут і Північна Кароліна визнали Голодомор 1932–1933 рр. геноцидом українського народу. Відтак на сьогодні 22 штати США визнають штучний голод актом геноциду. Також 7 листопада у своїй промові з нагоди Національного дня жертв комунізму Президент США Дональд Трамп згадав про український Голодомор як один зі злочинів комуністичного тоталітаризму.

15 листопада у Вашингтоні (США) пройшов спільний американсько-український Форум в пам'ять про 85-ту річницю Голодомору. Учасники заходу, серед яких американські конгресмени та сенатори, а також Міністр закордонних справ України П. Клімкін, наголосили на важливості історичної пам'яті про злочини радянського режиму.

21 листопада Сенат Польщі одногolosно прийняв постанову до 85-х роковин Голодомору-геноциду в Україні, у якій висловлено солідарність з українським народом щодо збереження пам'яті про цю трагедію.

16 листопада в угорському місті Сегед за участі Державного секретаря Міністерства зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини Левенте Мадяра та Надзвичайного і Повноважного Посла України в Угорщині Л. Непоп відбулася церемонія відкриття пам'ятника жертвам Голодомору в Україні 1932–1933 рр. А 18 листопада у Будапешті, в церкві св. Михайла, пройшов концерт-реквієм симфонічного оркестру Закарпатської обласної філармонії в рамках міжнародної акції пам'яті жертв Голодомору.

У листопаді в Канаді, США, Мексиці, Швеції, Нідерландах, Німеччині, Італії, Марокко, Греції, Республіці Кіпр, Туреччині, Ізраїлі, Палестині, Естонії, Латвії, Литві, Грузії, Польщі, Чехії, Молдові, Білорусі, Анголі, Тунісі, Малайзії вшанували пам'ять жертв Голодомору-геноциду в рамках Міжнародної акції

«Запалімо свічку пам'яті!». Загалом 85-денна міжнародна кампанія пройшла у 85-ти куточках світу та завершилася у Києві 24 листопада на День пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр. Ініціаторами акції виступили Світовий Конгрес Українців і Міністерство культури України за підтримки МЗС України.

20 листопада в Парламенті Канади відбувся офіційний захід, організований депутатами Палати громад, Посольством України в Канаді та Конгресом українців Канади. Присутні на прийнятті канадські міністри, сенатори та депутати, дипломати різних держав і представники української діаспори долучилися до міжнародної акції «Запалімо свічку пам'яті!». У Парламенті також було розгорнуто спеціальну експозицію, присвячену трагічним подіям 1932–1933 рр. в Україні та упродовж тижня на Парламентському пагорбі в Оттаві діяв пересувний інтерактивний комплекс «Holodomor National Awareness Tour».

З 23 листопада по 2 грудня в історичній бібліотеці «Анджеліка» у Римі (Італія) проходила виставка, присвячена Голодомору в Україні 1932–1933-х рр. – Out of memory («Поза межами пам'яті»). У експозиції картини сучасних художників Алессіо Анчіллаї, Андреа Пінкі (Італія), Евіти Андухар (Іспанія) та інсталяції мисткині Сімон Гауг (Швейцарія).

8 листопада в Мельбурні за ініціативи Союзу українських організацій Австралії відкрито виставку фотопортретів українських австралійців, які пережили Голодомор.

Міжнародна підтримка О. Сенцова

В Україні

6 та 7 листопада у Києві, в Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка Білоруський вільний театр (Білорусь – Велика Британія) представив виставу «Burning Doors», яка розповідає історії трьох ув'язнених у Росії митців – українського кінорежисера О. Сенцова та росіян: активістки М. Альохіної й художника П. Павленського. Режисером постановки виступив Микола Халезін. Покази відбулися під гаслом #SaveOlegSentsov. Захід пройшов за підтримки Українського культурного фонду.

За кордоном

Знані митці та інтелектуали, серед яких режисери Жан-П'єр Дарденн (Бельгія), Вім Вендерс (Німеччина), Акі Каурісмаякі (Фінляндія), Стефан Фонкінос (Франція), філософи Славој Жижек (Словенія) та Паскаль Брюкнер, історики Ален Безансон, Галя Акерман, письменник Еммануель Каррер, есеїст Рафаель Глюксман (Франція) та багато інших, звернулися з відкритим листом до лідерів західних держав із закликом вимагати від президента Росії В. Путіна звільнення О. Сенцова та інших українських політв'язнів. Лист опубліковано 9

листопада у французькій газеті Le Monde. Своєю чергою французький режисер Жан-Люк Годар відмовився від спільного проекту з російським музеєм «Ермітаж» через справу кремлівського політв'язня. А 14 листопада в Словенії українського режисера удостоєно нагороди проекту «Платформа європейської пам'яті та сумління», який досліджує тоталітарні режими в Європі у 20 ст.

Креативні індустрії В Україні

8–9 листопада в Києві відбувся II Міжнародний форум «Креативна Україна», у відкритті якого взяли участь Віце-прем'єр-міністр України Г. Зубко, Міністр культури України Є. Нищук, Голова Представництва ЄС в Україні, Надзвичайний і Повноважений Посол ЄС в Україні Хюг Мінгареллі, представники європейських міністерств культури та посольств країн ЄС і Східного партнерства. До роботи форуму долучилися експерти з креативних індустрій та креативної економіки з Великої Британії, Бельгії, Італії, Португалії, Латвії, Болгарії тощо. У рамках заходу презентовано останні тенденції розвитку дизайну, моди та книговидавництва в Україні, проведено бізнес-консультації та воркшопи для креативного бізнесу. Також відбулася спеціальна панельна дискусія «Сучасна урбаністична культура. Ваукultur», учасниками якої, зокрема стали радник Ради Європи в межах програми «Міжкультурні міста» Філ Вуд (Велика Британія) та радник Міністра культури Латвійської Республіки з питань архітектури Яніс Дріпе. У ході події Міністр культури України Є. Нищук та директорка Українського інституту книги О. Коваль провели окрему зустріч зі спікером спеціальної сесії форуму «Книговидавництва» – директоркою Лондонського книжкового ярмарку Джекс Томас. Завершальною сесією форуму стали «Креативні індустрії як фактор економічної інтеграції та формування спільного ціннісного поля України і ЄС» за участі Європейського комісара з питань розширення та політики добросусідства. Захід організовано Міністерством культури України за підтримки програми ЄС Culture Bridges, яка реалізується Британською Радою в Україні, Мережі національних інститутів культури ЄС EUNIC та проекту ЄС Association4U.

30 жовтня – 3 листопада європейські дизайн-експерти Роберто Бачокі (Італія), Лаура Снод (Велика Британія), Анна Ліна Лено і Мадлен Асплунд (Швеція) здійснили дизайн-експедицію «Земля надихає». В ході проекту гості відвідали Прикарпаття, ознайомилися з гуцульськими ліжниками, гаварецькою та косівською керамікою, бондарством тощо. Ініціатором проекту виступила українська дизайнерка й архітекторка В. Якуша. Експедиція покликана привернути увагу української та європейської спільноти до проблем збереження та відродження культурної спадщини, зокрема ремісництва.

Дні культури

За кордоном

Український фестиваль у центрі Любліна тривав з 22 по 25 листопада у Польщі. В програмі: відкриття фотовиставки «Обличчя України», вернісаж П. Луканя «Дрогобицький триптих, частина III – українці», дискусія «Сучасний український театр» за участі театральних діячів з Дрогобича тощо.

Діаспора

В Україні

25–27 листопада у Києві відбувся XI Світовий Конгрес Українців, почесними гостями якого стали Президент України П. Порошенко, перший віцепрем'єр-міністр С. Кубів, Міністр закордонних справ П. Клімкін, голова Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаров. Загалом у заході взяли участь понад 300 гостей із 30 країн. У ході з'їзду підсумували діяльність організації за 2013–2018 рр. та обрали новий склад керівних органів СКУ. Зокрема новобраним президентом організації став Павло Грод.

За кордоном

16 листопада представників українських громад у Литві нагороджено за активну діяльність з розвитку міжкультурного діалогу та збереження культурної ідентичності. Голова української громади Вільнюса Н. Шертвітене отримала Золотий знак пошани «За заслуги», а очільниця громади Вісагінаса С. Черткова – Срібний знак пошани «За заслуги». Українкам також вручили Подяки від Прем'єр-міністра Литви Саулюса Скверняліса.

3 листопада українська громада Угорщини за участі Генерального консула України в Ниредьгазі А. Гупала, голови Європейського конгресу українців Я. Хортяні та голови Українського самоврядування в Мішкольцях М. Ігнац вшанували пам'ять українського філософа, поета і педагога Г. Сковороди. Захід пройшов у містечку Токай поряд із храмом, у якому свого часу філософ служив дяком.

8 листопада в Будапешті за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Угорщині Л. Непоп відбулася презентація першого номера часопису «Український вісник». Журнал видаватиме Державне самоврядування українців Угорщини раз на два місяці накладом 300 примірників державним коштом Угорщини.

22 листопада Товариство української культури ім. Т. Г. Шевченка, яке діє в Казахстані, відзначило 25-ту річницю свого заснування проведенням круглого столу та святковим концертом. Участь у заходах взяли і представники Посольства України в Республіці Казахстан.

Мистецькі заходи

В Україні

З 26 жовтня по 4 листопада у Житомирі тривав міждисциплінарний фестиваль сучасної культури «Жовтень у Жовтні», реалізований за підтримки Українського культурного фонду та за сприяння Інституту Адама Міцкевича (Польща) та Посольства Нідерландів в Україні. В рамках фестивалю нідерландські дослідники представили своє бачення регіону: урбаніст Фулко Трефферс прочитав лекцію «Житомир рятує Київ», а арт-менеджер Марйо ван Шайк – «Культурна ідентичність, економіка та суспільство. Можлива спільна тріада». Охочі також мали можливість відвідати воркшоп польської дослідниці Александри Хаб'єри «Використуйте своє минуле, щоб зробити майбутнє», який підняв актуальне питання використання регіональної культурної спадщини як ресурсу економічного та соціального розвитку. Головною музичною подією заходу став концерт литовського музиканта Володимира Тарасова «Гобелени футуристів».

Уперше на Донеччині провели відбір проектів у рамках програми Британської Ради для молоді у галузі міжкультурного діалогу і соціального розвитку «Активні громадяни». За результатами пітчінгу 31 проект від активістів з громад Покровська і Добропілля отримав фінансування.

Колективи з Грузії, Польщі, Болгарії, та Білорусі взяли участь у IV Міжнародній хореографічній асамблеї ім. Н. Скорульської, що тривала 2–5 листопада в Житомирі.

За кордоном

6–11 листопада в Мюнхені (Німеччина) відбувся II Фестиваль «See Ukraine: Пустий постамент» – проект з культурної дипломатії від Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays. У кінопрограмі відбулися покази документальних стрічок: «Домашні ігри» А. Коваленко, «Какофонія Донбасу» І. Мінаєва, «Діксі Ленд» Р. Бондарчука та «Дельта» О. Течинського. В рамках заходу експонувався виставковий проект «Пустий постамент», на якому представлено роботи К. Зоркіна, Є. Нікіфорова, О. Навроцького, Ю. Червінської, І. Чекачкова, В. Мілосердова, М. Плотнікової, С. Радкевича. Важливою складовою фестивалю стала дискусійна платформа, яка відбулася за участі німецького історика Франциски Девіс та підняла актуальні для Європи та України теми «рекомунізації» та «декомунізації».

Українська танцювальна пара на візках у складі Н. Видайко та С. Рogaля виграла Гран-прі I Міжнародного фестивалю-конкурсу пісні, танцю та мистецтв осіб з особливими потребами «Іверія – Брілліант», який відбувся 6–12 листопада у Тбілісі (Грузія).

Музика

В Україні

У Києві та Рівному проведено заходи до 100-річчя від дня народження американського композитора українсько-єврейського походження Л. Бернстайна. 20 листопада у Рівному, де свого часу проживали батьки майбутнього засновника Бродвейських мюзиклів, на його честь відкрито пам'ятну дошку. В урочистій церемонії взяли участь аташе з питань культури Посольства США в Україні Шон Охара та зірки Бродвею, учасники проекту «American Voices» – Курт Оллман, Макензі Томас, Джон Фергюсон (США). Згадані музиканти також виступили з концертами на честь Л. Бернстайна у Києві та Рівному.

13–18 листопада у Львівському національному академічному театрі опери та балету за підтримки Українського культурного фонду відбувся XVII Міжнародний фестиваль оперного мистецтва ім. С. Крушельницької. Він традиційно відкрився оперою Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфляй», у якій цього року партію Чіо-Чіо-сан виконала солістка Віденської народної опери Мельба Рамос (Пуерто-Ріко – Австрія). Уперше за історію фестивалю приїхали не лише окремі солісти, а й цілі театри, серед яких Вроцлавська опера (Польща). Театр привіз постановку «Краків'яни і гуралі» Я. Стефані на лібрето В. Богуславського. Цьогорічною новинкою стали і камерні опери. Зокрема відбулася презентація сучасних моноопер Ріки Нарімото (Японія), Цвети Дімітрової (Болгарія – Австрія), К. Цепколенко та Ю. Гомельської (Україна) у виконанні Руперта Бергмана (Австрія) і одеського ансамблю *Senza Sforzando*. Яскравою завершальною подією заходу став концерт «Опера Гала» під орудою запрошеного диригента Андрія Юркевича (Молдова) та народного артиста України Михайла Дутчака за участі закордонних та українських зірок: Мельби Рамос (Австрія), Стефана-Маріана Попа (Румунія – Італія), Віталія Білого (Україна – США), Тетяни Бусуйок (Молдова), С. Магери (Україна) та ін.

20–23 листопада Вінниця приймала Міжнародний конкурс духової музики *Vin Ventі*, в якому взяли участь солісти-інструменталісти із 40 мистецьких шкіл України, Німеччини та Польщі. До складу конкурсного журі ввійшли докторанти Краківської музичної академії – Даніель Прайзнер (орган) і професор Томаш Слюсарчик (барокова труба, Польща), який очолив суддівську команду в номінації «Мідні духові інструменти». Тимчасом головою журі у категорії «Дерев'яні духові інструменти» був М. Мимрик – декан оркестрового факультету Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Захід відбувся за підтримки Генерального консульства Республіки Польща у Вінниці та Центру розвитку і партнерства «Полонія».

З 16 по 18 листопада у київському арт-центрі Closer проведено III Фестиваль джазової та імпровізаційної музики «Am I Jazz?», у рамках якого вступили проект Alfa Mist (Велика Британія), Оркестр Стівена Фейфке і Дениса Аду

(США – Україна), дует Дейва Лібмана та Марка Копланда (США), Томас Фельман (Німеччина) та проект DZ'OB (Україна).

18 листопада також у Києві, у Довженко-Центрі, пройшов Фестиваль імпровізаційної музики Free Fest. Захід відкрився прем'єрою імпровізаційної опери «Шпунс» у виконанні вокального квартету VocColours (Німеччина), Олексія Артемова (США) та українських музикантів. У рамках фестивалю також виступив саунд-артист Id M Theft Able (США) спільно з українським проектом WBBB.

Вокальний ансамбль «Свірель» із Мінська (Білорусь) здобув III премію VI Міжнародного конкурсу вокальних ансамблів та хорів ім. Д. Бортнянського, який пройшов 25–26 листопада у Києві. Конкурсантів оцінювало журі на чолі зі Світланою Герасимович (Білорусь). Конкурс засновано у 2010 році Міжнародним благодійним фондом «Віват Арт» за підтримки Національного музичного комітету України Міжнародної музичної ради/ЮНЕСКО та Міністерства культури України.

Міжнародне журі першого в Україні Конкурсу молодих композиторів, до складу якого увійшли композитори Ричард Кемерон-Вулф (США), Августин Кастилья-Авіла (Іспанія), Катажина Брохоцька (Польща), С. Пілютиков, диригент Д. Морозов і головний режисер «Схід Опера» А. Калоян (Україна), 27 листопада оголосило переможців змагання. I місце посіла харків'янка Ю. Філіпська. Конкурс організовано театром «Схід Опера» за підтримки Українського культурного фонду.

16–18 та 25 листопада у Львівській обласній філармонії з ініціативи та за підтримки Польсько-української фундації ім. Ігнація Яна Падеревського відбувся VII Міжнародний фестиваль «Відкриваємо Падеревського». Почесними гостями заходу стали композитори Марек Жебровський (США) та Кшесімір Дембський (Польща), диригенти Анджей Бауер (Польща) та Хобарт Ерл (США – Україна) тощо.

Італійський співак Альфонсо Олівер виступив на II Міжнародному фестивалі неаполітанської пісні «Зорі Неаполя», який пройшов 13 листопада у Львівській національній філармонії до 75-річчя українського поета Б. Стельмаха.

15–18 листопада у Трускавці відбувся Перший конкурс професійних вокалістів «Пам'яті Мусліма Магомаєва», організований Азербайджанським культурним центром ім. Мусліма Магомаєва та Трускавецькою міською радою.

У Києві пройшли гастролі знаних музикантів. 5 листопада англо-французька співачка та акторка Джейн Біркін представила у Міжнародному центрі культури і мистецтв свій новий альбом «Біркін/Генсбур: Симфонізм» у супроводі симфонічного оркестру «Віртуози Києва». А 9 листопада в Національній філармонії України виступив польський баяніст Мацей Фронцкевич ра-

зом із філармонійним Академічним симфонічним оркестром під диригуванням В. Протасова. Цей концерт відбувся завдяки Польському Інституту в Києві.

У листопаді низка іменитих закордонних рокерів зібрала шанувальників у Київському палаці спорту. Зокрема 1 листопада відбувся концерт колишнього вокаліста і басиста Deep Purple – Гленна Х'юза (Велика Британія) з програмою «Classic Deep Purple Live», до якого приєдналися гітаристи Бернард Марсен (колишній учасник Whitesnake) та Ніл Мюррей (свого часу грав у Whitesnake, Black Sabbath, Ozzy Osbourne і Gary Moore) з програмою «Whitesnake Classic Live». А 14 листопада відбувся концерт Стінга (Велика Британія) та регі-виконавця Шеггі (Ямайка) на підтримку їхнього спільного альбому «44/876».

12 листопада у Чернігові виступив чоловічий хор Конвенту Президії з Латвії з програмою «Тобі вічно жити, Латвіє!», присвяченою 100-річчю проголошення Латвійської Республіки. Почесним гостем концерту став Надзвичайний та Поважний Посол Латвії в Україні Юріс Пойканс.

20 листопада в Черкасах за підтримки Посольства Японії в Україні виступив музикант Оно Кейшю, який виконав рок на традиційному японському інструменті сямісен.

Під патронатом Міністра культури України Є. Нищука за ініціативи Львівської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату ім. С. Крушельницької створено Міжнародний молодіжний симфонічний оркестр «Україна – Польща», концерт-презентація якого відбулася 19 листопада у Львівській обласній філармонії.

За кордоном

10 листопада українська скрипалька Д. Тищенко здобула Гран-прі Конкурсу Лонг – Тібо – Креспен. Це міжнародне змагання академічних піаністів і скрипалів, яке проводиться у Парижі з 1943 року.

1–3 листопада у Стокгольмі тривав II Музичний фестиваль «Переосмислюючи Європу: Україна», організований Українським інститутом у Швеції за підтримки Посольства України в Швеції. Цьогорічний форум надав можливість ознайомитися з українською бароковою музикою М. Березовського і Д. Бортнянського, а також творчістю сучасних українських композиторів – М. Скорика, Є. Станковича, В. Сильвестрова – у виконанні Генріха Френдіна (альт), Еміля Джонассона (кларнет, Швеція), Наталії Пасічник (фортепіано, Україна – Швеція), О. Пасічник (сопрано), М. Которович (скрипка, Україна) та шведського оркестру REbaroque. Яскравою подією фестивалю стала прем'єра музичної композиції М. Скорика «Варіації на шведську тему», заснованої на шведських народних сагах і створеної спеціально для фестивалю. Свою майстерність перед шведською публікою продемонстрували і юні українські вірту-

ози В. Вільховченко, А. Чорний, А. Бондаренко, Р. та О. Федюрки, які провели серію концертів. У рамках заходу також пройшов кіноперегляд документальної стрічки «Українська рапсодія – подорож до української класичної музики» С. Ньюблом та В. Романюк.

24 листопада у паризькому Соборі св. Володимира Великого відбувся концерт «Polyphonies: Chant polyphonique traditionnel de l'Ukraine», в програмі якого прозвучали унікальні народні поліфонічні пісні, що своїм корінням сягають XV–XVII століть. Пісенну українську традицію представили: фольклорний ансамбль «Божичі», проект С. Карпенко «Візерунчасті пісні», родинне тріо Чудиновичів, автентична виконавиця Д. Чекур. Концерт відбувся в рамках презентації спільного міжнародного проекту України, Франції та Угорщини «Поліфонія – колекція європейської пісенної спадщини, що зникає». Він реалізується за підтримки Українського культурного фонду та програми ЄС «Креативна Європа». Куратором від України виступає Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара».

В рамках I Міжнародного фестивалю музики Центрально-Східної Європи EUFONIE, який відбувся 27 листопада у Варшаві (Польща), Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії представив прем'єру Концерту для двох віолончелей з оркестром Г. Куленти. Мета фестивалю – популяризація самобутньої музичної спадщини найбільших країн Центрально-Східної Європи, зокрема й України.

20 листопада у Варшаві (Польща) спільний альбом українського гурту «Гайдамаки» та польського письменника Анджея Стасюка «Міцкевич – Стасюк – Гайдамаки» отримав статус «Золотого». В основу збірки лягли «Кримські сонети» А. Міцкевича.

З 21 жовтня по 16 листопада у США тривав гастрольний тур львівського гурту Kurbasy. Гастролі стали можливими завдяки перемозі музикантів у конкурсі Державного департаменту США – Center Stage. Гурт презентував програму «Чар-творення» у Сіетлі, Нью-Йорку, Вашингтоні, Альбукерке та інших містах.

Натомість український метал-гурт Jinjer гастролював у США 23 жовтня – 18 листопада. Загалом виступи відбулися у 22-х містах, серед яких Даллас, Чикаго, Сан-Франциско тощо.

25 листопада представниця України Д. Красновецька відкривала у Мінську (Білорусь) фінал міжнародного пісенного конкурсу «Дитяче Євробачення – 2018». За підсумками конкурсу їй вдалося посісти четверте місце.

Театр

В Україні

За підтримки Гете-Інституту в Україні 3–10 листопада у Києві проведено ІХ Міжнародний освітній фестиваль «Тиждень актуальної п'єси». У програмі відбулися лекції та майстер-класи від професійних закордонних та українських театральних діячів. Зокрема берлінський драматург Маріо Залазар (Німеччина) провів для українських авторів майстер-клас, який є частиною спеціальної програми «Наступна сцена – Європа» міжнародного відділу Гете-Інституту та Міністерства закордонних справ ФРН.

29 листопада у Національній опері України відбувся прем'єрний показ нової програми, яка запропонувала поєднання класичного та сучасного балету – Gala Evening & UNDER THE TIDE/Гала-вечір та «Під хвилею». Хореографом другої частини виступив Крістіан Левер (Фінляндія). У ролях – Метью Голдінг (Канада) і Н. Мацак (Україна).

Іншою київською прем'єрою стала вистава Дикого театру «Ми всі дорослі люди» за п'єсою сучасного чеського автора П. Зеленки «Історія звичайного божевілья», яку презентували 10 та 11 листопада. Режисером виступила К. Башкіна. Постановка стала можливою завдяки Чеському центру в Києві.

7 та 8 листопада на камерній сцені Київського академічного «Молодого театру» виступив берлінський театр Junges Deutsches Theater (Німеччина) з виставою «Мій дивний друг Вальтер». Показ відбувся в рамках проекту Європейської театральної конвенції «Театр – Діалог культур: співробітництво з країнами Східної Європи».

З 15 по 24 листопада в Києві на майданчику PostPlayТеатру тривали гастролі московського опозиційного Театру.doc (Росія). У програмі: «Нова Антигона», «150 причин не захищати Росію», «Двоє в твоєму домі» та інші.

За кордоном

11 листопада вистава Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша «Межа, або У контейнері» за твором К. Кеяну отримала спеціальну нагороду від журі на ХХІХ Міжнародному фестивалі сучасної драматургії в Брашові (Румунія). Автором вистави, яка розповідає про поневіряння трьох українських нелегалів у Європі, став румунський митець Раду Гілаш. Художник-постановник – заслужена художниця України О. Гоноболіна.

На запрошення організаторів Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки взяв участь у Міжнародному театральному фестивалі «Раз на століття», який провели у Тель-Авіві до 100-річчя Національного театру Ізраїлю. Українці представили виставу «Краєвид з мосту» за п'єсою А. Міллера у постановці режисера К. Кашликова.

Кіно

В Україні

У листопаді в столичному Культурному центрі «Кінотеатр Київ» відбулася низка кінофестивалів, які дали можливість українській аудиторії ознайомитися з сучасним кінематографом інших країн. Зокрема пройшли: VII Фестиваль бразильського кіно, XVIII Фестиваль «Нове британське кіно», Дні угорського кіно, які окрім Києва організували також у Харкові, та XIV Фестиваль нового грузинського кіно, покази якого провели й у Львові, Харкові, Сумах та Одесі.

За підтримки Посольства Аргентинської Республіки в Україні у рамках VII Трускавецького міжнародного кінофестивалю «Корона Карпат» відбулася Аргентинська програма, до якої увійшли стрічки: «Бетібу» Мігеля Коана, «Я вийшла заміж за недоумка» Хуана Таратуто та «Чарівний футбол» Хуана Хосе Кампанелли. Фестиваль тривав з 1 по 4 листопада.

29 листопада у Національному університеті «Львівська політехніка» бразильський режисер Чельсо Фонтао (Celso Pedroso Fontão Junior) особисто представив свою стрічку «Урок тиші», яка розповідає про життєвий шлях українського професора Б. Війтенка у Бразилії. Організатори заходу – Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» й Інститут гуманітарних та соціальних наук університету.

За кордоном

Стрічки українського та копродукційного виробництва здобули в листопаді низку фестивальних нагород. Фільм «Гірська жінка: на війні» Бенедикта Ерлінгсона удостоєно нагороди Європейського парламенту LUX Prize. Трагікомедія «Донбас» С. Лозниці отримала цього місяця декілька нагород: «Срібну піраміду» Каїрського міжнародного кінофестивалю (Єгипет), головний приз – «Золотий флюгер» XV Міжнародного кінофестивалю в Севільї (Іспанія) та Гран-прі XLIX Міжнародного кінофестивалю у Гоа (Індія). До того ж на останньому форумі акторку А. Пустовіт визнано «Найкращою актрисою» за роль у картині «Коли падають дерева» М. Нікітюк, а «Вулкан» Р. Бондарчука удостоєно спеціальної відзнаки журі. Ця ж картина здобула головний приз XXIII Міжнародного кінофестивалю в Рабаті (Марокко). Фільм «No-One» Л. і В. Прудкіних став кращою повнометражною художньою кінострічкою на Міжнародному кінофестивалі у Вінчестері (Велика Британія). Роботу А. Коваленко «Домашні ігри» визнано найкращим документальним фільмом на Мінському міжнародному фестивалі «Листопад». Фільм А. Горлової «Явних проявів немає» нагороджено спеціальною відзнакою від телерадіокомпанії Mitteldeutscher Rundfunk на Міжнародному Лейпцизькому фестивалі докумен-

тального та анімаційного кіно (DOK Leipzig, Німеччина) «За видатну східноєвропейську картину». А короткометражний мультфільм «Лабіринт» О. Колодія і С. Ковалія став переможцем Міжнародного кінофестивалю Alter-Native Film Festival (Румунія).

Тимчасом художній фільм В. Лерта «Мир вашому дому!» (в іноземному прокаті «Tevey's Daughters») потрапив до списку претендентів на номінацію «Золотого глобуса» (США). А картину П. Острікова «Випуск 97» номіновано на премію Європейської кіноакадемії як найкращий короткометражний фільм.

Режисери Т. Томенко й О. Борщевський, а також дистрибутор С. Зленко стали членами Європейської кіноакадемії (European Film Academy). Тож на сьогодні до складу організації входить 38 представників української кіноіндустрії.

28 листопада у конкурсній програмі дебютів First Feature Competition у рамках XXII Міжнародного кінофестивалю «Темні ночі» (PÖFF, Естонія) відбулася світова прем'єра фільму Я. Лодигіна «Дике поле». У конкурсній фестивальній програмі також пройшли покази стрічок «Mia Donna» П. Острікова, «Післямак» Ю. Катинського, а у позаконкурсній – «Коли падають дерева» М. Нікітюк та «Донбас» С. Лозниці. А український проект повнометражного ігрового фільму «В zenіті» І. Стеколенка взяв участь в індустріальній секції Industry@Tallinn& Baltic Event. Фестивальна аудиторія також мала можливість переглянути «Тіні забутих предків» С. Параджанова в рамках програми «Сторічні», присвяченої святкуванню 100-літнього ювілею Естонії.

З 22 листопада по 1 грудня у Страсбурзі (Франція) тривав Тиждень українського кіно «Україна у фокусі», який присвятили українському режисеру О. Сенцову. В рамках фестивалю можна було переглянути різні за жанром та проблематикою стрічки: «Донбас» С. Лозниці, «Коли падають дерева», М. Нікітюк, «Стрімголов» М. Степанської, «Браму» В. Тихого, «Міф» Л. Кантера та І. Яснія. А 23 листопада у Раді Європи пройшов спеціальний показ стрічки «Кіборги».

У Лондоні (Велика Британія) 17–18 листопада відбулися Дні українського кіно, до програми яких увійшли: «Кіборги. Герої не вмирають» А. Сеїтаблаєва, «Сторожова застава» Ю. Ковальова, «Коли падають дерева» М. Нікітюк, «Стрімголов» М. Степанської та фільм «Війна заради миру», знятий військовими журналістами фронтової редакції «Чорне сонце».

14–20 листопада у Празі проходив Тиждень українського кіно, організований Київським міжнародним кінофестивалем «Молодість», Держкіно та Посольством України в Чехії. У програмі: «Вулкан» Р. Бондарчука, «Брама» В. Тихого, «Донбас» С. Лозниці, «Герой мого часу» Т. Ноябрьової, «Коли падають дерева» М. Нікітюк, «Малевич. Український квадрат» Д. Джулая, «Ніч з Наталкою» А. Бондаренка, а також «Астенічний синдром» К. Муратової.

8 листопада стартував показ анімаційного фільму «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» у Колумбії.

Візуальні мистецтва

В Україні

15 листопада в київському креативному просторі IZONE відбулася церемонія вручення Мистецької премії ім. Казимира Малевича, заснованої Польським інститутом у Києві. Цьогорічним лауреатом став І. Світличний.

21 листопада у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» відкрито міжнародну виставку сучасного мистецтва «Революційуймо!». Це міжнародний проект-дослідження, що об'єднує мистецькі й музейні інституції з України та Нідерландів і пропонує творче переосмислення революційних рухів загалом, і Революції Гідності зокрема. У експозиції інсталяції, живопис, мультимедіа, відео- та фотодокументації понад 30 художників і мистецьких груп із 15 країн: Бельгії, ПАР, Нідерландів, Італії, Румунії, Марокко, Канади, Єгипту, Іспанії, Португалії, Німеччини, Бразилії, Росії, Чехії та України. На виставці також представлено артефакти з фондів Національного музею Революції Гідності. Організатори: Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал», Музей Революції Гідності, фундація A Tale of a Tub (Нідерланди). Проект реалізовано за підтримки Українського культурного фонду.

З 30 жовтня по 17 листопада за підтримки Посольства Норвегії в Україні у столичній галереї «Триптих» проходила виставка «IDOLS: The Art of Heavy Metal». На ній уперше в Україні представлено фотографії музичної фотохудожниці Естер Сегарри (Іспанія) поряд з мистецтвом сучасних українських художників – живописом М. Цоя та скульптурою І. Гречаника. На світлинах фотохудожниці постають знакові норвезькі музиканти: Mayhem, Burzum, Darkthrone, Abbath, Gaahl та інші.

14 листопада Австрійський культурний форум та галерея «Дукат» презентували в Києві виставку фотографа Курта Кайндля «Невідомі європейці». В експозиції представлено знімки, що відображають життя народів Європи, які зникають – сефардів, отшейських німців, арберешів, сорбів, арумунів та ромів. А 15 листопада у рамках виставки відбулася лекція Курта Кайндля «Досліджуючи європейські національні меншини».

Від 3 жовтня по 10 листопада в приміщенні київської галереї Музею-майстерні І. П. Кавалерідзе проходила виставка живопису «Акриловий щоденник» Гели Думбадзе – Надзвичайного і Повноважного Посла Грузії в Україні, яку митець присвятив українцям.

13 листопада у Києві, в Американському домі, відбулося відкриття спільного україно-американського арт-проекту «@America House Kyiv», в рамках

якого американські художники, фотографи та медіа-митці представили своє бачення України, а українські учасники продемонстрували Америку своїх мрій. Свої роботи презентували Кій Аренс, Брендан Гоффман, Нік Джексон (США), Р. Мінін, С. Якименко (Україна) та інші.

23 листопада у Одеському муніципальному музеї особистих колекцій ім. О. В. Блещунова відкрито виставку художників Лі Чіонгчо та Кіма Мунте «Двоє чоловіків, які танцюють із пензлем» (Південна Корея). Майстри провели в Одесі два перформанси, під час яких намалювали по картині під акомпанемент Кіма Янгмуна на традиційній корейській скрипці – «хегим».

За кордоном

До 21 листопада в Римі діяла виставка італійського фотографа Мікеле Чірілло «Забута війна», яка представила світлини, зроблені на сході України у березні 2017 року. Разом із роботами італійського фотохудожника демонструвалися фото українського проекту «Якби не війна», зроблені у Київському військовому госпіталі. Експозиція відбулася за підтримки Посольства України в Італії.

З нагоди 100-річчя встановлення дипломатичних відносин між Болгарією і Україною та 140-річчя від дня народження українського скульптора 14 листопада в Будинку архітекторів Болгарії відкрито виставку «Михайло Паращук: український скульптор, що змінив Софію». Організатори експозиції – Посольство України в Болгарії і Спілка архітекторів цієї країни.

Проект будівлі Київського академічного драматичного театру на Подолі, розроблений бюро Drozdov & Partners, номіновано на премію Mies van der Rohe Award 2019. Це премія Європейського Союзу та Фонду Mies van der Rohe за найкращу сучасну архітектуру.

Фотопроект О. Чепелик «Meta-Physical Time-Space» демонструється в рамках Тайванського міжнародного фотофестивалю, який стартував 16 листопада в Культурному Парку Шау-лонг у Тайнані (Тайвань).

З 29 жовтня по 4 листопада в Культурному центрі іспанського міста Сарагоса тривала міжнародна іспано-українська виставка «Secuencias» («Життєві цикли»). Це кураторський проект української художниці, арт-директорки Культурного центру ArtLine М. Абрамович та іспанського скульптора Карлоса Гарсія Лахоси. Україну в експозиції представили М. Абрамова, А. Бітаєва і Т. Юхимук. Серед закордонних учасників – Таріел Демчинський (Ізраїль) та Карлос Гарсія Лахоса (Іспанія).

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

За підтримки Французького Інституту в Україні, Міжнародного благодійного фонду світових українців «Діаспора», Благодійного фонду «Дар» 22 листопада у київському Музеї української діаспори відкрито виставковий проект «Микола Кричевський. Мистець і світ», приурочений до 120-річчя з дня народження українсько-французького художника. Виставка діятиме до 20 січня.

1 листопада у Києві завершився дводенний Міжнародний семінар керівників об'єктів всесвітньої спадщини на тему: «Жива релігійна спадщина всесвітнього значення: спільне управління та сталі використання». Захід організовано Національним Києво-Печерським історико-культурним заповідником за підтримки Міністерства культури України та Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Участь у заході взяли представники з 14 країн: Вірменії, Єгипту, Ефіопії, Македонії, Греції, Грузії, Ватикану, Йорданії, Литви, Норвегії, Румунії, Іспанії, Великої Британії та України.

15 листопада Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр» спільно з Меморіальним музеєм Голокосту США та за підтримки ЮНЕСКО організував у Києві семінар «Голокост: факти, меморіалізація, уроки». В ході заходу своїм досвідом з українськими колегами поділилися представниці американського музею – Алейса Фішман та Наталія Лазар.

Музейні фахівці з Італії, Польщі та Ізраїлю прочитали лекції в рамках освітнього проекту Національного музею історії України «Школа музейних лідерів», який пройшов 1–5 листопада у Києві.

До 100-річчя відновлення незалежності Польщі за підтримки Генерального консульства Республіки Польща у Вінниці 8 листопада у вінницькому Культурному центрі «Галерея ХХІ» відбулося відкриття авторського мистецького проекту «Навколо одного образу. Портрет Хелени Потоцької з Радзивіллів авторства Мойсея Лейбовського».

15 листопада у Дніпрі в Музеї «Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні» за участі Міністра промисловості і торгівлі Чеської республіки Марти Новакової відкрито документальну виставку «За нашу і вашу свободу 1968–2018 років», присвячену 50-річчю виступів дисидентів на захист Празької весни. Організатори: Посольство Чеської Республіки в Україні; Інститут дослідження тоталітарних режимів (Чехія); Чеський центр у Києві; Галузевий державний архів Служби безпеки України; Український інститут національної пам'яті; Український інститут вивчення Голокосту «Ткума».

У межах проекту «Культ чи Культура: Школа музейних компетенцій», який реалізується Українським центром розвитку музейної справи у співпраці з

Гете-Інститутом, 2–3 листопада в Музеї історії міста Кам'янське відбувся круглий стіл «Радянське минуле в музеї. Переосмислення».

Література

В Україні

За сприяння Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку 17–18 листопада в цьому місті пройшов I Міжнародний літературний фестиваль «Фронтера». Закордонними учасниками форуму стали: поет Маріс Салейс (Литва), письменники Кшиштоф Чижевський, Віолетта Гжегожевська (Польща) та Уладзь Лянкевич (Білорусь).

Україномовні автори зі Словаччини, Угорщини, Румунії та Польщі взяли участь у дводенному літературному фестивалі «Карпатська ватра – 2018», який організували в Ужгороді до Дня української писемності. Захід відбувся за підтримки Міністерства культури України.

За кордоном

8 листопада у варшавському Будинку літератури українську перекладачку, дослідницю польсько-українських взаємин О. Гнатюк нагороджено відзнакою Польського Пен-клубу.

Україна вперше представила Національний стенд на Австрійському книжковому ярмарку Buch Wien, який відбувся 7–11 листопада. На виставці представлено чотири українські видавництва: «А-ба-ба-га-ла-ма-га», «Родовід», «Фоліо» та «Видавництво Старого Лева», а також книги українських авторів, видані у Австрії німецькою мовою. У роботі стенду взяли участь українські письменники А. Курков, А. Любка, С. Жадан.

12 листопада у празькій Бібліотеці Вацлава Гавела (Чехія) А. Любка презентував свій новий роман – «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан».

Молоді українські автори – М. Смагіна, О. Лебедівна, Д.-О. Піскозуб, К. Орловська, а також Л. Дереш у якості лектора – взяли участь у Програмі Міжнародного письменницького табору «Писати у Вірменії» («Write in Armenia» International Writing Camp). Окрім українських письменників, досвід творчого письма також здобували автори-початківці з Вірменії, Грузії, Туреччини та Росії. Захід організовано вірменським Фондом літератури ARI та Посольством США у Вірменії.

Релігія

За кордоном

3 листопада у Стамбулі Президент України П. Порошенко та Патріарх Варфоломій підписали Угоду про співпрацю між Україною та Вселенським патріархатом у створенні незалежної православної церкви в Україні. А 27–29 ли-

стопада відбулося засідання Синоду Вселенського патріархату, на якому було затверджено текст Томосу і проект Статуту Православної церкви України.

7 листопада під час робочого візиту до Фінляндської Республіки Президент України П. Порошенко зустрівся з Предстоятелем Фінляндської православної церкви архієпископом Левом. Співрозмовники обговорили практичну підготовку до отримання Томосу Православною церквою України.

Нагороди

В Україні

27 листопада у Національній опері України відбулася церемонія вручення японського імператорського ордена Вранішнього сонця генеральному директору театру П. Чуприні. Нагороду вручив Надзвичайний та Повноважний Посол Японії в Україні Шігекі Сумі, зачитавши указ імператора за підписом Прем'єр-міністра Японії Сіндзо Абе.

Благодійність

За кордоном

4 листопада у Віденській філармонії відбувся благодійний гала-концерт «Зірки Відня для дітей України», в якому взяли участь солісти Светліна Стоянова (Болгарія), Міхаель Віланд (Австрія), О. Безсмертна, Д. Черевичко (Україна – Австрія) та оркестр Хмельницької обласної філармонії під керівництвом Парвіза Ях'яві (Австрія). Організатором заходу виступило Посольство України в Австрії.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

провідний редактор
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 128. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12